

CHEKLANGAN SKLEROERMANI DAVOLASHNING SAMARALI

Islamov Nurali Hikmatovich

Teri va tanosil kasalliklari kafedrasи

Yusupov Mirza Muradovich

Fiziologiya kafedrasи

Oripov Rustam Anvarovich

Teri va tanosil kasalliklari kafedrasи

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola tadqiqotni umumlashtiradi va 21 yoshdan 60 yoshgacha bo‘lgan 44 bemorni tekshiradi. Ulardan 24 nafari erkak, 20 nafari ayollar. Eng ko‘p mehnatga layoqatli yoshdagi bemorlar 21 yoshdan 40 yoshgacha (75%). Ko‘pincha (50%) kasallik qo‘l mehnati bilan shug‘ullanadigan odamlarda kuzatilgan, bemorlarning 25 foizida kasbiy xavflar aniqlangan. Blyashka skleroderma tashxisi 16 (36%), skleroatrofik liken - 28 (64%) bemor. Bizning ishimizning maqsadi kompleks terapiyaning bir qismi sifatida zamonaviy mahalliy antioksidantlarni olgan turli yoshdagi bemorlarda cheklangan sklerodermani (LS) davolash samaradorligini qiyosiy baholashni o‘tkazish edi.

Kalit so‘zlar: kompleks terapiya, davolash, skleroderma.

KIRISH

So‘nggi o‘n yil ichida tizimli biriktiruvchi to‘qima kasalliklarini tushunish sezilarli darajada kengaydi, ular orasida skleroderma chastotada ikkinchi o‘rinda turadi. Kasallik keng tarqalgan vazospastik buzilishlar bilan obliteratsiya qiluvchi endarterit turidagi fibrosklerotik va qon tomir o‘zgarishlarning ustunligi bilan biriktiruvchi to‘qimalarning tizimli progressiv shikastlanishi bilan tavsiflanadi.

Rasmiy statistik ma’lumotlarning yo‘qligiga qaramasdan, fokal skleroderma kabi otoimmun kasalligi bo‘lgan bemorlarning soni tobora ko‘payib borayotgani va bu kasallik yanada tajovuzkor ekanligi haqida bahslashish mumkin. Bu tibbiy ko‘rik standartlari va davolanish muddatlariga rioya qilmaslik bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Tizimli skleroderma (SSc) va cheklangan skleroderma (LSD) o‘rtasidagi munosabatlar haqida munozaralar davom etmoqda. Ba’zi mualliflarning fikriga ko‘ra, OSD va SSD bir xil patologik jarayonning navlari bo‘lib, bu OSDda visseropatiyalarning mavjudligi, metabolik o‘zgarishlarning bir yo‘nalishliligi,

kasallikning ikkala shaklida teridagi patohistologik o‘zgarishlarning umumiyligi bilan tasdiqlanadi. mahalliy lashtirilgan jarayonni progressiv tizimli sklerozga aylantirish holatlari sifatida. Boshqa tadqiqotchilar OSD va SSD klinik ko‘rinishi, kursi va proqnozi bo‘yicha bir-biridan keskin farq qiladigan ikkita kasallik deb hisoblagan holda, “biriktiruvchi to‘qimalarning diffuz kasalliklari” guruhiga faqat SSD kiradi. Biroq, fokal va tizimli jarayonlar o‘rtasida aniq chegarani belgilash har doim ham mumkin emas. Klinik kuzatishlar shuni ko‘rsatdiki, terining shikastlanishi diffuz sklerodermaning birinchi belgilaridan biri sifatida 61% hollarda kuzatiladi va cheklangan jarayonning o‘zgarishi tavsifi, xususan, skleroatrofik. liken, tizimli sklerodermada bu ikki shaklning birligini qabul qilish uchun asos beradi. Cheklangan sklerodermasi bo‘lgan bemorlarni tekshirish natijalari shuni ko‘rsatdiki, tizimli jarayonga o‘tish bilan kasallikning noqulay kechishi asosan 4 omilga ta’sir qiladi:

kasallikning 20 yoshdan oldin yoki 50 yoshdan keyin boshlanishi;

kasallikning bir nechta blyashka yoki chiziqli shakllari;

yuzning terisini yoki oyoq-qo‘llarining bo‘g‘imlari ustidagi joylarni o‘z ichiga olgan lezyonlarni lokalizatsiya qilish;

hujayrali immunitet tanqisligining zo‘ravonligi, disimmunoglobulinemiya, qo‘pol aylanma immun komplekslari va antilimfotsitlar antikorlarining ortishi.

OSD, xuddi SSD kabi, ayollarga tez-tez ta’sir qiladi; masalan, qizlar o‘g‘il bolalarga qaraganda 3 baravar ko‘proq kasal bo‘lishadi va 40-55 yoshdagи ayollar skleroderma bilan og‘rihan bemorlarning 75 foizini tashkil qiladi. Kasallik har qanday yoshda, hatto yangi tug‘ilgan chaqaloqlarda ham paydo bo‘lishi mumkin, odatda umumiy holatda hech qanday sub’ektiv hislar yoki buzilishlarsiz boshlanadi. O‘sayotgan organizmning patologiyani tarqatish tendentsiyasi va bolalarda aniq qon tomir reaksiyalari tufayli, bu kasallik ko‘pincha katta zarar etkazish tendentsiyasiga ega, garchi dastlabki bosqichlarda u o‘zini yagona o‘choqlarda namoyon qilishi mumkin.

Maqsad: kompleks terapiyaning bir qismi sifatida zamonaviy mahalliy antioksidantlarni olgan turli yoshdagи bemorlarda cheklangan sklerodermani (LS) davolash samaradorligini qiyosiy baholashni o‘tkazish .

MATERIALLAR VA USULLAR

21 yoshdan 60 yoshgacha bo‘lgan 44 nafar bemor tekshirildi. Ulardan 24 nafari erkak, 20 nafari ayollar. Eng ko‘p mehnatga layoqatli yoshdagи bemorlar 21 yoshdan 40 yoshgacha (75%). Ko‘pincha (50%) kasallik qo‘l mehnati bilan shug‘ullanadigan odamlarda kuzatilgan, bemorlarning 25 foizida kasbiy xavflar aniqlangan. Blyashka sklerodermasi tashxisi 16 (36%), skleroatrofik liken - 28 (64%) bemor. Kasallikning davomiyligi 16 kishida (36%) 6 oydan kam, 12 kishida 6 oydan 1 yilgacha (27%), 16 bemorda (36%) 1 yildan 2 yilgacha bo‘lgan. Jismoniy shaxslarning 46% da kichik

lezyon maydoni, 36% da mo“tadil lezyon maydoni va 23% da katta lezyon aniqlangan. Dermatoz kursining engil faolligi 8 (18%) bemorda, o‘rtacha faollik - 36 (82%). Kasallik bemorlarning 59 foizida 10 yoshdan oldin, 11 yoshdan 20 yoshgacha - 18 foizda, 21 yoshdan 30 yoshgacha - 23 foiz bemorlarda boshlangan. 28 kishi kasallikning boshlanishi sababini, 12 bemor esa teri lezyonining faollashuvining sababini ko‘rsatishga muvaffaq bo‘ldi. Bemorlarda ALT, AST, bilirubin, CRP va DFP o‘rganildi. Ko‘pgina hollarda, ALT va AST sog‘lom odamlarning qiyamatlaridan oshmaydi. Odamlarning 39 foizida ular ko‘paygan, 32 foizida esa kamaygan. Bemorlarning 27 foizida bilirubin darajasi ko‘tarilgan, bemorlarning 55 foizida CRP aniqlangan. DFP stavkalari 23% odamlarda yuqori.

reamberinning 1,5% eritmasi 400,0 ml (kursda 8-10 infuziya), so‘ngra emoksiplanning 1% eritmasi 2,0 teri ostiga yoki mushak ichiga (15-20 in’ektsiya), kapillyar, hipoksen; eikolen yoki omega-3, ko‘p to‘yinmagan yog‘li kislotalarni o‘z ichiga olgan L-arginin (6-8 hafta davomida). Kimyoviy tuzilish va farmakokinetik jihatdan har xil bo‘lsa-da, ishlatiladigan dorilar biomembranlarning erkin radikal oksidlanishini inhibe qilish, to‘qimalarning nafas olishini yaxshilash va mikrosirkulyatsiyani yaxshilash uchun umumiylashtirilgan ega. Penitsillin in’ektsiyalari ham berildi, vitaminlar, steroid bo‘lmagan yallig‘lanishga qarshi preparatlar, lidaza va fizioterapiya buyurildi.

NATIJALAR

Klinik ko‘rinishlarning eng faol regressiyasi yoshlarda kuzatildi. Keksa odamlarda uzoq muddatli gipoksiya va skleroz tufayli to‘qimalarda chuqurroq organik o‘zgarishlar mavjudligi OS klinik ko‘rinishlarining regressiyasini sekinlashtiradi, bu esa antioksidant terapiya davomiyligining oshishiga olib keladi.

XULOSA

Olib borilgan ishlar turli yosh guruhlarida OS kompleks terapiyasida zamонавиев mahalliy antioksidantlardan foydalanish zarurligini ko‘rsatdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Абдукадирова Н. Б., Раббимова Д. Т., Хаятова З. Б. роль дисплазий соединительной ткани в развитии патологии различных систем организма //Journal of Siberian Medical Sciences. – 2020. – №. 3. – С. 126-135.
2. Islom Yakubovich Shamatov, Zarina Abdumuminovna Shopulotova, Nargiza Batirbekovna Abdukadirova Analysis of the effectiveness and errors of medical care// Eurasian journal of research, development and innovation – 2023 №20 (20) P.1-4
3. Nargiza Batirbekovna Abdukadirova, Shoira Telmanovna Khayatova, Khalima Nuriddinovna Shadieva Clinical and laboratory features of the course of serous meningitis of enterovirus etiology in children The Peerian Journal – 2023 №16 P.19-

24

4. Шоира Тельмановна Хаятова, Наргиза Батырбековна Абдукадирова Новости образования: Исследования в XXI веке - 2023 №13 (100) Стр.272-275
5. Ибатова Ш. М. и др. Эффективность применения абрикосового масла у детей с рахитом //Вопросы науки и образования. – 2019. – №. 27 (76). – С. 40-46.
6. Раббимова Д. Т. и др. Особенности распределения HLA-антигенов у младенцев с сепсисом //Вопросы науки и образования. – 2019. – №. 27 (76). – С. 32-39.
7. Абдукадирова Н. Б., Раббимова Д. Т., Хаятова З. Б. The role of connective tissue dysplasias in pathology of various body systems //Journal of Siberian Medical Sciences. – 2020. – №. 3. – С. 126-135.
8. Ибатова Ш. М., Абдукадирова Н. Б., Ачилова Ф. А. КЛИНИЧЕСКИЕ ПРОЯВЛЕНИЯ ЛЯМБЛИОЗА У ДЕТЕЙ //Международный журнал научной педиатрии. – 2022. – №. 5. – С. 16-20.
9. Ачилова Ф. А., Ибатова Ш. М., Абдукадирова Н. Б. РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ МАЛЫХ АНОМАЛИЙ СЕРДЦА У ДЕТЕЙ ПО ДАННЫМ ЭХОКАРДИОГРАФИИ //Международный журнал научной педиатрии. – 2022. – №. 5. – С. 11-15.
10. Ачилова Ф., Ибатова Ш., Абдукадирова Н. EXOKARDIYOGRAFIYA BO'YICHA BOLALARDA KICHIK YURAK ANOMALIYALARINING TARQALISHI //Международный журнал научной педиатрии. – 2022. – №. 5. – С. 11-15.
11. Хаятова З. Б. и др. Особенности ферротерапии у женщин с железодефицитной анемией и воспалительными заболеваниями органов малого таза //РМЖ. Мать и дитя. – 2019. – Т. 2. – №. 2. – С. 108-112.
12. Abdukadirova N. B., Telmanovna X. S. Options clinical manifestations of giardiasis in children //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 17. – С. 167-170.
13. Ibatova S. M. et al. GAS-CHROMATOGRAPHIC APPRAISAL OF APPLICATION OF APRICOT OIL AND AEVIT IN COMPLEX THERAPY OF VITAMIN D-DEFICIENCY RICKETS IN CHILDREN //Theoretical & Applied Science. – 2019. – №. 4. – С. 333-336.
14. Telmanovna X. S., Batirbekovich X. R. Psychopharmacotherapy of Depressive Disorders in Alcoholism //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 16. – С. 179-182.
15. Holdorovna I. M., Hamidullaevna X. D., Batirbekovich X. R. Criteria for Rehabilitation and Prevention of Patients with Endogenous Psychoses //The Peerian Journal. – 2023. – Т. 15. – С. 63-68.
16. Abdukadirova N. B., Telmanovna X. S. Assessment of the Level of Immunoglobulins in the Blood Serum in Young Children Depending on the Type of

- Feeding //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – T. 17. – C. 164-166.
17. Raichurkar Amruta M., Tolsarwad Ganesh S., Patil Vishnu N. A REVIEW ARTICLE ON MEDICINAL PLANT (ALOE VERA). – 2022.
18. Bahtiyarovich A. R., Batirbekovich X. R. Comorbidity of the Course of Affective Disorders in Opiate Addiction with the Consequences of Traumatic Brain Injury //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2023. – T. 4. – №. 3. – C. 466-470.
19. Abdukadirova N. B., Telmanovna X. S. Options clinical manifestations of giardiasis in children //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – T. 17. – C. 167-170.
20. Davlatovich A. X. et al. PAPULYOZ DERMATOZINI DAVOLASH UCHUN PIMICRALIMUS BILAN MAXALLIY DAVOLASHNI QO'LLASH //IQRO. – 2023. – T. 2. – №. 2. – C. 79-82.
21. Ilyaevna P. U. et al. MODERN TRENDS IN TREATMENT SICK MICROSPORIA //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 98-106.
22. Jo'raqulovich U. A. et al. ADVANTAN FOYDALANISH ALLERGIY VA YALIGLI DERMATOZLARNI TASHQI TERAPIYA //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 56-66.
23. Bahodirovich T. I. et al. DERMATOSCOPIC PAINTING ACUTE AND CHRONIC INFLAMMATORY AND ALLERGIC DERMATOSES //Journal of new century innovations. – 2023. – T. 31. – №. 3. – C. 63-72.
24. Ilyaevna P. U. et al. DERMATOSCOPIC PAINTING SOME COMMON DERMATOSES //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 107-120.
25. Davlatovich A. S. et al. SKINOREN GEL PAPULYOZI BO 'LGAN KAMMALARNI KOMPLEKS TERAPİYADA PUSTULAR FORMASI ROSACEA //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 83-90.
26. Abdusalamovich R. I. et al. ROLE OUTDOOR THERAPIES IN COMPLEX TREATMENT SICK WITH VULGAR AND ACNE ROSE //Journal of new century innovations. – 2023. – T. 31. – №. 3. – C. 73-83.
27. Kholikovich E. S. et al. APPLICATION OF "BETASALIK" OINTMENT IN THE THERAPY OF CHRONIC INFLAMMATORY AND ALLERGIC DERMATOSES //Journal of new century innovations. – 2023. – T. 31. – №. 3. – C. 56-62.
28. Xolikovich E. S. et al. TAJRIBASI FOYDALANISH PANAVIRA IN DAVOLASH KASAL PAPILLOMAVIRUS INFEKTSION ANOGENITAL HUDUDLAR //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 91-97.

29. Jo‘raqulovich U. A. et al. TAJRIBASI FOYDALANISH TERBIZILA IN DAVOLASH MIKROSPORADA BOLALAR VA KATTALAR //World scientific research journal. – 2023. – Т. 16. – №. 2. – С. 67-72.
30. Abdusalamovich R. I. et al. AZELAY KISLOTA PAYLASHMALARI-PAPULOZ-PUSTULOZ VA ROSE AKNELARINI DAVOLASH //World scientific research journal. – 2023. – Т. 16. – №. 2. – С. 73-79.
31. Jorakulovich U. A. et al. External Therapy of Allergic and Inflammatory Dermatoses Using Advantan. – 2023.
32. Davlatovich A. X. et al. Using Dermatoscopy to Identify and Differentiate Between Acute and Chronic Inflammatory and Allergic Skin Conditions. – 2023.
- 33. Abdusalamovich R. I. et al. The Significance of Incorporating Outdoor Therapies into a Comprehensive Treatment Plan for Individuals with Common Acne Vulgaris and Rosacea. – 2023.**